

A tollat a téma vezeti

Nemrégiben levelet hozott szerkesztőségünknek a posta. A levélíró — egy megbírált vállalat vezetője — elismeri a cikkünkben szöveztett hibát, de nem állhatja megjegyzés nélkül — a cikk hangnemet. Nem kenyerünk a gúnyos cikkekre való válaszolás — imígyen szól a levél egyik bekezdése, ami nemcsak bosszankodást, sértődést, de bizonyos visszautasítást is sejtet.

Hogy a bírálatra milyen érzékenyen tudnak reagálni az emberek, hogy a vállalati vezetők különösképpen érzékenyek tudnak lenni egyik-másik kritikára — nem új megállapítás. Minket, újságírókat sem először ér vád emiatt. Ezúttal a gúnyosság a vádpont. Dehát valóban mi voltunk gúnyosok?

Az az érzésem, hogy erről nem az újságíró tehet, sokkal inkább maguk a tények. A paradox helyzetek hordják önmagukban ezt a lehetőséget, épp azért, hogy kinalkoznak a gúnyorosságra, sőt olykor a maró gúnyra is. „Nehéz szatírárt nem írni!” — ez az ókori megállapítás ma is alkalmazható új meg új esetekben. Az újságírónak is nehéz lenne glosszárt nem írni, mikor a tények — a furcsaságok, a fordított helyzetek, olykor a legostobább bürokrácia, az emberhez méltatlan bánásmód és egyebek — arra ingerlik a tollat.

A tollat pedig — s ezt higgye el nekünk minden túlérzékeny, minden tekintélyféltő — mindig a téma vezeti! Mindig maga a téma „választja meg” azt a hangnemet, ahogyan megírható! Ha egy jó kezdeményezést dicsérünk, nyilván más hangnemből tesszük, mint ha egy elrettentő példáról adunk hírt. S ehhez talán nem is kell magyarázat. Aminthogy az is természetes, hogy mindkét esetben a segítő, javító szándék munkál a cikkíróban.

Amikor tehát egy vállalati vezetőtestület érzékenységet felbuzgó sorok kerülnek a lapba, az is egy másik, egy fontosabb, mert több embert érintő valami: a fogyasztói érzékenység nevében történik.

M.

Megfaggatott nagydiákok

A napilapok már megírták, de azért — stílusos bevezetesként — illendő megismételni: két szegedi kutató, dr. Szentirmai László, a József Attila Tudományegyetem Központi Könyvtárának tudományos főmunkatársa és dr. Vágvolgyi András, a JATE Neveléstudományi és Lélektani Intézetének adjunktusa nyerte el a Népművelési Intézet pályázatának második díját. A szerzőpár díjnyertes dolgozatának címe: „Az egyetemi hallgatók művelődésének néhány sajátossága”.

Ez a cím ugyan a maga tudományos szerénységével valami keveset érdeklő tanulmányt ígér, ám a hasonló munkák gyakorlottabb olvasója joggal sejtethet mögötte egy széles körű vizsgálatokon alapuló, jó néhány újdonságot tartalmazó dolgozatot. Ráadásul egy olyan feldolgozást, amely a szegedi egyetemisták valómásiból von le következtetéseket — az otthoni adó város erősebb figyelmére számítva.

A feltevés jogosnak bizonyult. Mint a két szerző — aki kérésünkre a közösen írt tanulmány ismertetésé-

re vállalkozott — elmondta: a JATE vezetőségének felhívására még 1967 decembereben láttak hozzá az egyetemisták művelődésének tudományos vizsgálatához. Céljuk az volt, hogy — a hazánkban még épphogy csak megkezdődött ifjúságkutatás részeként — biztos képet kapjanak a fontos ifjúsági réteg ismeretszerzési, valamint szórakozási lehetőségeiről és szokásairól.

Kérdéseiket interjúk formájában, illetve kérdőíveken tették fel, s a válaszadókat jó néhány szempont szerint osztályozták, többek között nemek, karok, szakok és a jelenlegi lakóhely — kollégium, albérlet, családi otthon — szerint.

Másfél évig tartott, míg a számlálhatatlanul sok felelet rendbe rakásával, a válaszok osztályozásával, értékelésével végeztek, s mire a JATE kibernetikai laboratóriumának Minszk 22-es számítógépe a kutatás nagyon várt eredményeit papírra kopogta.

Ami két kutató megállapításait illeti, ezek első csoportja hallgatók művelődési szokásaira vonatkozik, s azt közli, hogy a felsőoktatási intézményekbe kerülve ugyancsak megváltoznak a lányok. Odahagyva mind a szülői házat, mind a falusi, kisvárosi középiskolákat, az egyetemi város adta lehetőségeknek szenvedélyes élvezői lesznek. Mondhatni: „habzsolják” a színházi előadások, filmvetítések, hangversenyek, tárlatok útján feléjük áramló kultúrát.

Főképp az egyetemen belül „áramlottatott” kultúrát!

És a tanulmányíróknak ez a második, nagyon figyelemre méltó megállapítása. Nevezetesen az, hogy a nagydiákok — nyilván megfelelő tapasztalatok miatt — egyre inkább az egyetem keretei között keresik, s találják meg ismeretbővítési, szórakozási lehetőségeiket. A Collegium Artium immár évtizedes sorozata, az Art Kino vetítései és más egyéb, vissza-visszatérő műsorok, olyan színvonalon, és oly bőséggben várják az ifjú vendégeket, hogy közülük csak igen kevesen válnak a városi rendezvények részeseivé.

A felmérés idején mindössze a mozik jelöltettek meg a rövidke szabad idők eltöltésének rendszeres igénybe vett színhelyeiként. Rövidke szabad idők — ezek az egy-két órás terminusok váltak a vizsgálódás következő fejezetének tárgyává. A sok és rendszertelen elfoglaltság miatt a megkérdezett egyetemisták „üres órái”, úgynevezett rész-szabadidők — állapította meg a

vizsgálat, s e szünetekkel mindenki úgy gazdálkodik, ahogy tud. Vagy jegyet vált egy útjába kerülő moziba, vagy beül valamelyik könyvtárba, s ott újságolvasással, folyóirat-lapozgatással tölti ki a maga fél vagy másfél óráját — ha rendszertelenül is, de hasznosan.

Am nemcsak e szakadozott napok teszik egymáshoz hasonlónak a szegedi egyetemistákat, hanem a kultúrára fordított összegek is. Hihető, nem hihető: a díjnyertes dolgozat kimutatta, hogy a hallgatók anyagi forrásai nem határozzák meg a kulturálódási szokásokat. Függetlenül attól, hogy ki nek milyen vastag a buk-szája, általában mindenki azonos összeget költ színházra, mozira, koncertjegy-re.

Végezetül jogos a kérdés: a díjnyertes dolgozatot hol találhatják meg az érdeklődők?

Mint dr. Szentirmai László és dr. Vágvolgyi András elmondta, tanulmányukat könyvtárakban is megjelenteti a Felsőoktatási Kutató Központ, és a Népművelési Ertesítő című szemle ugyancsak jelezte közlési szándékát. Ami pedig a legérdekesebb: a szerzőpárt együttműködésre kérte fel az NDK Lipcsében működő Ifjúságkutatási Intézete — aligha kell mondani, hogy a tanulmány szerzőinek értékes munkássága miatt. Amely munkásság — s ez megintcsak idekivánczol — nem szűkül le a szegedi egyetemisták kulturálódásának közös vizsgálatára. Dr. Szentirmai László jelenleg olvasásszociológiai kutatásokat folytat, dr. Vágvolgyi András pedig — a KISZ Központi Bizottságának és a KISZ Csongrád megyei Bizottságának támogatásával a megyében élő fiatal értelmiségiek helyzetét elemzi.

Ezúttal nem tűnhet közhelynek, ha azt mondjuk: újabb vizsgálataik eredményére őszintén kíváncsiak vagyunk.

Akác László

Moszkvában kulturális küldöttségünk

Vasárnap megérkezett Moszkvába az Ilku Pál művelődésügyi miniszter vezette magyar kulturális küldöttség, amely részt vesz a magyar-szovjet kormányközi kulturális együttműködési bizottság hatodik ülés-zsákn.

A Kijev-pályaudvaron a delegációt Jekatyerina Furceva szovjet művelődésügyi miniszter fogadta. A tárgyalások tegnap megkezdődtek. (MTI)

Élelmezik a hasznos vadakat

A december eleje óta lehullott hótomag vastagon borítja a határt és arra készítette a Csongrád megyei vadásztársaságokat, hogy szervezeten gondoskodjanak a mezők és erdők hasznos állományáról. A szegedi Felszabadulás, a Táncsics és a megye többi vadásztársasága már korábban megkezdte az úgynevezett szokató etetést. Ezáltal a fának, az őzek és a nyulak megismerték azokat a helyeket, ahol a téli hónapokban élelmet találhatnak. Még az idény kezdetekor rendbehozták az etetőket és ezekhez hordják most a szemetestakarmányt, a lucernaszénét. Minden vadásztársaság rendelkezik olyan földterülettel, amelynek természetét a téli időszakokra tartalékolta. Az etető helyek állandó ellátása a vadőrök feladata, de segítenek a vadászok és a természetvédekezők is. A közös gazdaságok például szállító eszközöket bocsátanak rendelkezésre, hogy több hétre elegendő takarmánnyal tölthessék fel a mezei „vadbisztrókat”.

Még javában tart a nagy idény, amely látványos szakasához érkezett most: megkezdődtek az élő befogások. Több ezer nyulat ejtenek fogságba a MAVAD-tól kapott háló labirintussal, amelynek hosszúsága több mint egy kilométer. Az így „behálózott” zsákmányt részben exportálják, részben pedig hazánk vadban szegényebb vidékeire szállítják.

Vezényelt: Capolongo

Zenei naptár

Fiatal, nagy tehetségű karmester dirigálta vasárnap délelőtt a Szegedi Szimfonikus Zenekart: a 29 esztendő Paul Capolongo. Gluck: Iphigenia Aulisban nyitányát, Schubert IV. (Tragikus) szimfóniáját és Schumann a-moll zongoraversenyét vezényelte. A szólista Szűcs Lóránt, fiatal zongoraművészünk volt.

A több nemzetközi díjat nyert Capolongo izgalmas jelenléte a koncertdobogón két emléket idézett. Az egyiket ugyaninnen, a színházból: Roberto Benzi volt ilyen temperamentumos, a zene valamennyi árnyalatát lereagáló-számonkérő dirigens. A másik emléke képernyőről való: Leonard Bernstein, a New York-i Filharmonikusok vezető karnagyát láttuk mostani sorozatfilmjében, mint akinek kifejezőeszközei letagadhatatlanul ott vannak Capolongo mozdulataiban, gesztusaiban. Az emlékeztető jegyek nem véletlenek: a francia fiatalember Benzi honfitársa, s tavalay Bernstein mellett dolgozott segédkarnagyként

New York-ban. Mindez persze koránt sem jelentett utánérzést. Capolongo eredeti, nagy tehetség. Virtuóz technikája soha sem öncélt, magával ragadja zenészeit, hallgatóit, oly hőfokú találkozást teremti köztük, ahol a zenekar önmagát képes felülmúlni, a publikum pedig valami magas művelézet beavatottjává válik.

A felfokozott hangulatú színházi matiné másik élményét Schumann költö

szárnyalású zongoraversenye ígerte — sajnos beavatlannul. A szólista Szűcs Lóránt korábbi szegedi fellépése in (ahol inkább kamarazenei partner volt) reményt keltő, muzikális pianistának tettett — ebből mostanra csak néhány poetikus pillanat jutott. Idegesen, feltűnően sok hibával játszott. Az eset persze nem tragikus, a ro-konszenzes művészek lesz még alkalmuk javítani.

Koncert a szabadságról

Vasárnap délután a központi egyetem aulájában egyetemi intézmények zenei csoportjai tartottak bemutatót. A 16. század mestereitől napjainkig időrendi sorrendben szólaltatták meg a szabadság eszméjéről komponált ének- és zenekari számokat.

Dr. Bartha Lajos docensnek, az egyetemi kamarakórus tanárelnökének beveze-

tője után pergő műsor, irodalom és zene emlékeztetett a népek szabadság-érzéséről, hazánk felszabadulásáról. Kodály, Szeghy, Sugár, Novikov, Fasang művek hangzottak el Csonka Lászlóné és Szécsi József karvezető tanárok irányításával. Händel Ünnepi zsoltára nyitotta, Kodály-Berzsenyi Magyarokhoz című kánonja zárta a koncertet, ahol az egyetemi kamarakórus és zenekar, a Ságvári gimnázium, valamint a gyakorló általános iskolájának együttese vállalkozott a művek bemutatására. A szólisták: Árkus Béla, Kemenes László, Szőnyi György, dr. Zámbo Géza, Bartha Katalin, Sebestyén István, Varga Gyöngyi és Zilinszky Irén voltak.

N. I.

December 15-én:

Kezdődnek a gyermekbénulás elleni védőoltások

Az egészségügyi miniszter utasításban szabályozta a járványos gyermekbénulás elleni 1969—1970. évi védőoltásokat. Az oltásokat — a korábbi évekhez hasonlóan — három alkalommal, szájon át adott vakcinával kell elvégezni. A vírus 1-es típusú tartalmazó vakcinát december 15—20. között, a 3-as típusát 1970. február 9—14. között, végül a 3-as típusát március 23—28. között kell az oltásra kötelezett gyermekeknek beadni. A most következő oltáso-

kon azokat a gyerekeket kell beoltani, akik 1966. szeptember 1. és 1969. szeptember 30. közötti időben születtek. Ezenkívül a 2-es típusú vakcinával az 1969. október 1.—december 31. között született csecsemőket is immunizálni kell. Az oltóanyagot az Országos Közegészségügyi Intézet bocsátja a közegészségügyi-járványügyi állomások rendelkezésére, amelyek az oltás végrehajtásáról gondoskodnak.

Szeged szobrai

Dankó Pista (1858—1903)

(118.) Nemcsak a Hungária Szálló előtti márványszobor őriz Szeged híres cigányprímásának, Dankó Pistának emlékét, hanem az a bronzból öntött emléktábla is, amely a jelenlegi Postás Művelődési Otthon falán kapott helyet. A többalakos tábla szerzőjének neve — sajnos — ismeretlen.

KEDD,
1969. DECEMBER 2.

DÉLMAGYARORSZÁG 5

Színházcsúfoló

Nem lehet egész pontosan tudni, kitől származott az ötlet, de az egészen biztos, hogy valahonnan a színházból. Talán Karinthy Ferenc, a dramaturg javasolta, hogy Mikulásra a színháznak, ösz-szeszövetkezve a műkedvelő színjátszókkal, kabarét kellene csinálnia. De ha az eredet bizonytalan is, az egészen bizonyos, hogy a mikulásnap színházcsúfoló kabarét nem kevés csipkelődő leleménnyel Kutas Mária, a színház örökmozgó munkatársa, Kontor László, a Minerva Színpad rendezője és Paál István segédrendező valósította meg.

A Sajtóház klubjában szombat éjjel bemutatott kabarét — a műsor 11 óra felé kezdődött — Akác László, Nikolenyi István, Petri Ferenc és Veress Miklós, a Délmagyarország és a Csongrád megyei Hírlap munkatársai írták. Az előadásban az Egyetemi Színpad és a Minerva Színpad tagjai működtek közre. A nagyon változatos műsorban — még bábjáték és Gugyerák-monológ is szerepelt, no nem a pesti Lajosé, hanem szegedi öccsége, Vendelő — szoba került a kabaré stílusában a színház életének

Ü. L.